

ZPPM / 1S / 1 / 2023

Stanowisko Związku Pracodawców Polska Miedź – uwagi do projektu ustawy o materiałach wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego oraz niektórych innych ustaw (nr UD354 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów)

Związek Pracodawców Polska Miedź (ZPPM) jest samorządną organizacją pracodawców, niezależną w swej działalności od organów władzy i administracji państwowej, samorządowej oraz innych organizacji. Nasza organizacja zrzesza ponad 120 pracodawców, zatrudniających blisko 38 000 pracowników. Założycielem Związku jest KGHM Polska Miedź S.A., a naszymi członkami są również podmioty prywatne, w szczególności z sektora małych i średnich przedsiębiorstw, jak również firmy samorządowe niezwiązane kapitałowo z Grupą KGHM. Od ponad 25 lat Związek monitoruje i opiniuje projekty aktów prawnych istotnych dla gospodarki, chroniąc prawa i reprezentując interesy pracodawców i przedsiębiorców.

Analiza projektu ustawy i załączonych dokumentów (uzasadnienie, OSR) oraz opinie otrzymane od naszych podmiotów członkowskich pozwoliły nam na przygotowanie załączonych poniżej uwag. Zwracamy się z prośbą o wzięcie pod uwagę zaprezentowanych w niniejszej opinii wniosków, uwag oraz przedłożonej argumentacji przy tworzeniu ostatecznego kształtu projektu aktu prawnego. Jesteśmy otwarci na dyskusję merytoryczną dotyczącą modyfikacji projektowanych zapisów na dalszym etapie prac legislacyjnych.

Przygotowany przez Ministerstwo Rozwoju i Technologii projekt ustawy o zmianie ustawy o materiałach wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego (MWC) oraz niektórych innych ustaw ma na celu doprecyzowanie oraz uzupełnienie wybranych przepisów, które w obecnym brzmieniu pozostawiają pole do różnych interpretacji i w konsekwencji nie zawsze spełniają rolę zakładaną przez ustawodawcę. Niezwykle cenna jest weryfikacja przepisów pod kątem możliwości wprowadzenia rozwiązań ułatwiających przedsiębiorcom wykonywanie prac z użyciem MWC oraz wyrobów pirotechnicznych bez szkody dla bezpieczeństwa osób wykonujących te prace, osób postronnych, a także mienia i środowiska.

Jest to niezwykle istotne, gdyż obecnie obowiązująca ustawa z dnia 21 czerwca 2002 r. o materiałach wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego funkcjonuje w obrocie prawnym od blisko 20 lat. Dotychczasowe zmiany tej ustawy dokonane w latach 2010-2019 były związane z koniecznością wdrożenia do prawa krajowego przepisów prawa europejskiego, regulujących problematykę wprowadzania do obrotu oraz identyfikowalności wyrobów pirotechnicznych, a także udostępniania na rynku i kontroli wyrobów pirotechnicznych oraz materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego. Tym samym dotychczasowe zmiany w ustawie o MWC tylko w niewielkim stopniu uwzględniły potrzebę skorygowania niektórych przepisów ustawy w celu wyeliminowania stwierdzonych ułomności, które utrudniały przedsiębiorcom wykonywanie działalności gospodarczej w zakresie nabywania, przechowywania, używania MWC oraz wytwarzania materiałów wybuchowych metodą in situ, a także kontrolę takiej działalności ze strony uprawnionych organów

Z punktu widzenia „użytkowników prawa” cenne jest podjęcie działań zmierzających do doprecyzowania oraz uzupełnienia przepisów, które ułatwią prowadzenie działalności w tym obszarze przez przedsiębiorców.

Uwagi ogólne

Szczegółowe propozycje legislacyjne złożone w załączonym dokumencie wynikają z praktyki działania podmiotów członkowskich ZPPM z branży górnictwa miedzi, której wiodącym reprezentantem jest KGHM Polska Miedź S.A., największy w Polsce użytkownik materiałów

wybuchowych do użytku cywilnego. Zaproponowane zmiany mają na celu uproszczenie procedury uzyskiwania pozwolenia i zmian do pozwolenia, zwłaszcza w odniesieniu do spółek górniczych, w kontekście zapewniania ich ciągłości działania i przeciwdziałania takim zdarzeniom jak np. kryzys gazowy w 2022 roku, który spowodował zatrzymanie produkcji azotowych surowców koniecznych do produkcji materiałów wybuchowych. Kryzys ten nie spowodował zatrzymania wydobycia tylko dlatego, że w obecnym stanie prawnym w pozwoleniach identyfikowano materiały wybuchowe według nazw przewozowych, a nie handlowych (jak proponuje się w przedmiotowym projekcie), co pozwoliło niezwłocznie na pozyskanie produktów alternatywnych, bez konieczności ubiegania się o nowe pozwolenie.

W odniesieniu do przedsiębiorstw prawnych (np. górniczych) innych niż osoba fizyczna lub osoba fizyczna prowadząca jednoosobową działalność gospodarczą, przepisy ustawy w zakresie uzyskiwania i zmiany pozwolenia na nabywanie przechowywanie i używanie materiałów wybuchowych powinny być uproszczone i mniej rygorystyczne. Zarówno wniosek jak i pozwolenie powinny być procedowane na firmę przedsiębiorcy, bez względu na osoby będące powołane w skład organu zarządzającego, prokurentów i pełnomocników.

Należy odstąpić w stosunku do podmiotów posiadających osobowość prawną, od wymagań w zakresie osób organu zarządzającego dotyczących danych osobowych innych niż imię, nazwisko i PESEL. Żądanie od tych osób oświadczeń o niekaralności czy zdolności do czynności prawnych jest nieuzasadnione w świetle art. 18 ust. 1 ustawy - Kodeks spółek handlowych, zgodnie z którym członkiem zarządu spółki może być tylko osoba fizyczna mająca pełną zdolność do czynności prawnych. Wymaganie orzeczeń lekarskich oraz psychologicznych dla osób organów zarządzających prokurentów lub pełnomocników dla uzyskania pozwolenia lub jego zmiany jest zbyt rygorystyczne i zbyt ciężkie, ponieważ osoby te nie mają dostępu do materiałów wybuchowych. W tym celu zatrudniają odpowiednie osoby, które z tytułu odrębnych przepisów muszą posiadać określone kwalifikacje i badania medyczne dla ich dopuszczenia do stosowania materiałów wybuchowych. Zbyteczne również wydaje się zasięganie opinii komendanta wojewódzkiego Policji przez organ wydający pozwolenie przed jego wydaniem. Dotyczy to zwłaszcza sytuacji zmiany udzielonego wcześniej pozwolenia. W tych sytuacjach opinia nie wnosi istotnego wkładu, a w praktyce wydłuża czas udzielania pozwolenia.

Głównym postulatem w kontekście elastyczności pozwoleń jest powrót do stosowania również nazw przewozowych materiałów wybuchowych oprócz nazw handlowych, wprowadzonych do ustawy dla ułatwienia pracy osobom kontrolującym w 2019 roku. Krokiem w niewłaściwym kierunku było wówczas usunięcie nazw przewozowych. Nazwa przewozowa, wg ustawy ADR, jest bardziej ogólna i obejmuje kilka na nawet kilkanaście takich samych materiałów wybuchowych występujących pod odmiennymi nazwami handlowymi, które wyróżniają poszczególnego producenta. Dzięki temu jedna ze spółek, posiadając w wydanym pozwoleniu właśnie nazwy przewozowe, bezproblemowo poradziła sobie w kryzysowej sytuacji dzięki zastąpieniu po awarii u producenta stosowanego środka adekwatnym wyrobem od innego dostawcy - bez przerywania całości urabiania złoża materiałami wybuchowymi. Zatrzymanie wydobycia z powodu braku możliwości legalnego stosowania materiałów wybuchowych przyniosłoby natomiast straty liczone w miliardach złotych. Przedstawione propozycje mają na celu uproszczenie procedur uzyskiwania pozwolenia lub jego zmian, szczególnie w aspekcie zachowanie ciągłości działalności wydobywczej przedsiębiorstw sektora górnictwa miedzi. Zwracamy się o uwzględnienie naszych uwag i propozycji.

Uwagi szczegółowe znajdują się w załączonym piśmie

Stanowisko przygotowane na podstawie ekspertyz i opinii pochodzących od podmiotów członkowskich Związku Pracodawców Polska Miedź (m.in. na podstawie ekspertyzy pochodzącej od KGHM Polska Miedź S.A.) oraz opracowań własnych.